

דברי חיזוק

להערות: 0527663367

ניתן להשיג: rabiisraelmoshe@gmail.com

אין ברא מזכיר אבא, כי דיו לבא מן הדין להיות כנדון, והוא עצמו קרוי מת בהיו ואין יקרא חלק אביו חי. ובגמרא ב"ב דף קמז. על הפסוק והדד שמע במצרים כי שכב דוד עם אבותיו וכי מת יואב, למה הזכיר בדוד שכיבה וכיואב מיתה? לפי שהגיה בן צדיק כמותו משא"כ יואב, ולכן ביעקב נאמר שכיבה, והמיתה נאמר על הימים.

שים נא ירך עמדי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים

הכלי יקר מבאר, חסד ואמת יש כאן שני בקשות, מצד חסד ומצד אמת, אמת זה דבר שאינו מצפה לגמול, אך על צד חסד זה דבר שמצפה לתשלום גמול, בן אדם שעשה עם מישהו חסד, מצפה שגם הוא יעשה איתו חסד כשהוא יצטרך, מה שביקש לקברו יש בזה גמול, כמו שהגמרא אומרת דקבר יקברוניה, אבל מה שביקש לקברו בארץ כנען, זה חסד שאינו מצפה לתשלום גמול.

דבר אחר, מה שביקש שלא יקברנו במצרים, זה לצד שלא יעשהו ע"ז, זה מצד אמת שהיינו לעשות כן להרים מכשול מהמצרים, אבל מה שביקש שיקבור אותו דווקא בארץ כנען זה חסד.

ורש"י אומר שלש טעמים א. סופה להיות עפרה כינים ב. אין מתי הו"ל חיים אלא בצער מחילות וג. שלא יעשוני מצרים ע"ז.

ואומר הכלי יקר צריך את שלשת הטעמים, שלא יעשהו ע"ז ושלא ישלמו הכינים חד טעמא הוא, כי למה חשש שיעשהו ע"ז כי יראו שאין אצלו כינים ואצל כל עפר הארץ יש כינים, ואם יהיו הכינים גם על קברו יצטער בהם, ובשביל שלא יהיו כינים לבד לא מספיק, כי יש להקב"ה הרבה אפשרות להצילו גם בלי זה, שהרי הו"ל אמרו שבעה לא שלט בהם רימה ואחד מהם זה יעקב, וכ"ש שלא שלט בו כינים אם רימה לא שלט בו, אלא שחשש שיעשהו ע"ז.

ובשני טעמים האלו ג"כ לא סגי, כי א"כ למה ציווה דווקא שיקברוהו בארץ כנען אפשר לקברו בשאר ארצות, אלא בעבור צער גלגול מחילות חשש, ובשביל מחילות לבד ג"כ לא היה סגי, שהיה מספיק לומר וקברתני בקבורתם.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהיו ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה

יש כאן דיוק לשון, ויחי יעקב, כאן יעקב חי. אך ימי חייו היו שני חייו בכללות, היו שבע שנים וארבעים ומאת שנה.

מה זה חיים? בארץ מצרים אחרי שפגש את יעקב, השנים שלו היו אז שבע עשרה שנה – זה נחשב חיים, אך לפני זה כשלא היה לו את יוסף זה ימים אך לא חיים. הרי כתוב שלא שרתה עליו רוח"ק, וא"כ זה חיים אחרים, לכן התורה מדגישה ויחי יעקב החיים האלו שזה חיים איכותיים יותר, היו שבע עשרה שנה. אך ימי יעקב יש ימים, אך לא הכל זה חיים, רק ימי יעקב היו, ושני חייו למעשה, שבסוף גם הימים שהם כביכול לא חיים, למעשה בסוף הם היו שני חייו, כי הצדיקים לוקחים את כל הימים שלהם ועושים מהם חיים וזהו שני חייו.

זה לימוד לכל אחד שידע להאריך את כל חייו, גם זמנים שנראה לו שלא כ"כ מצליח, שידע שאין כזה דבר, הצדיקים יודעים איך לעשות מכל דבר עליה, והכל נחשב לחיים, גם הקשיים הם לטובת האדם ואסור לומר על שום זמן שזה היה לבטלה.

האור החיים הקדוש, מסביר מתי התורה קוראת יעקב ומתי ישראל? ואומר שכשהיה בעצבות נקרא יעקב, וכשהיה בשמחה כתוב ישראל.

ויש אולי לומר ולהוסיף, שישראל זה כללות עם ישראל ולפי זה אפשר לומר שיעקב זה שם פרטי, על עצמו, אך ישראל זה עם ישראל והאבות הם כלל ישראל ולכן נקרא לפעמים ישראל.

ויקברו ימי ישראל למות

הכלי יקר מביא מדרש ימים מתים והם אינם מתים, כל זמן שהצדיק בעולם יש ימי שלוח בעולם, אך במותו בטלים ימי השלווה, וביטולם של ימי השלווה זה מיתה. וכמו שאמרו הו"ל כל זמן שיעקב חי לא התחיל השיעבוד אבל יעקב עצמו לא מת. ואע"פ שהרי כל צדיק לא מת, כמו שאמרו הו"ל מקיש הוא לזרעו מה הוא בחיים אף זרעו בחיים, והבן יש לו חלק מאביו וכל עובר ירך אימו, ובהיות זרעו בחיים דומה כאילו הוא בחיים, היינו חלק ממנו, אך אצל צדיק דווקא, שכולם היו זרע חי רב פעלים, אבל המוליד בן רשע הקרוי בהיוו מת, אז

אתם השבתם עלי לרעה אלוקים השבה לטובה

התרגום מפרש, אתם השבתם מה שלא הייתי מקרב אותכם, שכשיעקב היה חי ואכלו אצלו, ישבו לפניו הכבוד כבכרותו, ויוסף ישב בראש כולם, אף שהיו אחיו גדולים ממנו, משום כבוד אביו ורצונו. אבל עכשיו גם כי יכבדו אותו אחיו לישב בראש לא קיבל את הכבוד, מפני שהם גדולים ממנו, ושלא יענש, ורוצה לזכות להיות בעל הצלה להחיות עם רב בזכות זה שיפרנס את אחיו, ומעם זה היה מחשבת יוסף, וזה שאתם השבתם כל הזמן שהסיבה שאני לא מקרב אתכם זה לרעה, שאני שונא אתכם, אלוקים השבה לטובה, ויודע שהסיבה שלא קרבתו אותכם כל הזמן היה מחמת כיבוד אבי, כי אבא היה מושיב אותי בראש.

ככה צריך תמיד כל אחד לדון לכף זכות, שהרבה דברים לא מובנים לאדם, ויש לו שאלות אך בסוף ידע שיש דברים נסתרים שאם היה יודע מהם לא היה מקפיד.

כל אלה שבטי ישראל עשר וזאת אשר דיבר להם אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו ברך אותם

נראה לדייק, שהתורה בא לומר כל אלה שבטי ישראל שנים עשר בא לומר שלאחר כל מה שעברו נדע שהם שנים עשר שבטי קה וכולם יש להם את כל המעלות שלהם ולא נפגם מהם כלום.

ויעקב ידע לברך כל אחד איש כברכתו מה שמתאים ליחודיות שלו, כל אחד לפי אופי תכונותיו מה שיש לו לעשות כאן בעולם, ולא נתן לכלם אותו ברכה, כי יש אחד שצריך יותר לעבוד על מידת הכעס, ויש אחד על משהו אחר, ולכן איש כברכתו ברך אותם.

וזה לימוד שכל אבא צריך לדעת לתת לכל ילד להשתמש עם הכלים שלו, ולא לבדוק את אחד על פני השני כי לכל אחד יש היעוד שלו מה שמתאים רק לו.

השלמה לפרשת ויגש

צריך לדעת שהכל מהשם והכל לטובה, וכמו כאן ביוסף הכל היה בסוף לטוב, אמנם ראו את זה רק אחרי עשרים ושנים שנה. אך אדם צריך לדעת ולהאמין ולחיות את זה ואז יהיה יותר טוב. יש הרבה מקרים, אך הדוגמא שהתורה נותנת כאן עם יוסף זה דוגמא הכי טובה. יש גם את הדוגמא של רבי עקיבא והשודדים.

ויש גם סיפור על אחד שהזמין מונית לקחת אותו לשדה התעופה, היה צריך לנסוע לחו"ל, וכל הזמן היה עייבובים לנהג, פתאום הגלגל הזה לא היה טוב וכו', ובסוף התברר שזה היה לטובה, כי המטוס שהיו צריכים לנסוע איתו התרסק וניצלו בס"ד ע"י כל העיבובים, ובהתחלה הם התאווננו, אך בסוף הבינו.

ככה זה בכל דבר, אך צריך לדעת שבסוף מי שרוצה יתבונן, ויש כאן משהו שמסובב את הדברים, ואם ירצה יבין בסוף שהכל לטובה.

אלא שבא להדגיש לו שמבקש שיקברו בקברות אבותי, אך אם לא תוכל ויהיה לך מניעה לא לקברני בארץ כנען, אז תקברני באיזו ארץ שיהיה חוץ מארץ מצרים, שאל תקברני שמה בכלל, ולמה? ע"כ שיש סיבה מיוחדת שאני לא רוצה להיקבר שם, כי יש חשש שיעשוני ע"ז או חשש כינים.

שים נא

האור החיים אומר, המילה נא מתפרש גם כלשון בקשה וגם כלשון זמן, נא זה עכשיו, ('הושע נא' מה זה נא? נא זה עכשיו, אל תאכלו ממנו נא ג"כ הפשט לא לאכול כשזה לא מבושל כל צרכו היינו מיד), כי חוץ ממה שמבקש שיוסכים לעשות את החסד שמבקש, מבקש גם שישבע לו על החסד הזה, ורצה שיעשה כבר עכשיו, כי לא היה זמן למוות, גם יעקב חשש שיעשה מסירת מודעה לכן אמר מיד שלא יעשה מסירת מודעה.

ועשית נא עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים

מדגיש לו פעמיים נא, עשית נא עמדי חסד, ואל נא תקברני במצרים, למה מדגיש פעמיים?

גם בתפילת הושע נא אומרים פעמיים.

אפשר לומר שיש כאן שני מובנים, ענין של עכשיו נא לשון של עכשיו, וגם לשון של בקשה, לכן אומרים פעמיים. הגמרא אומרת שיש לימוד דרך ארץ לאדם שלא יבקש מהכירו יותר משלש פעמים, כנראה ששני פעמים זה הנורמלי, רק יש לימוד שאפשר גם שלש. כתוב שהזן שמבקשים ממנו לעלות לחזן, שלש פעמים אפשר לבקש, אח"כ זה כבר לא טוב וחיוב להסכים אך כנראה ששני פעמים זה המקובל.

וישתחו ישראל על ראש המיטה

כאן כתוב ישראל ולפי המהלך של האור החיים שבזמן שמחה כתוב ישראל, לכן כאן לאחר שהשביעו היה שמחה ולכן כתוב ישראל.

על המיטה

זה גימטריא 59 שיוסף לקח לו אחד חלקי ששים ומהחולי ולכן על המיטה זה גימטריא 59.

